

YÜKSEKÖĞRETİM KALİTE KURULU

BİLGİ NOTU

Yükseköğretim Kalite Kurulunun Kurulma Nedeni

Yükseköğretimde yapısal değişikliği gerçekleştirecek ilk husus Kalite Kuruludur.

Yükseköğretim Kurulu girdi ile ilgili birtakım başlangıç kriterleri koyabilmekte fakat çıktı kontrolü yapamamaktadır. YÖK, girdiyle ilgili koyduğu kuralların nasıl sonuç verdiğine dair kendisinden bağımsız bir kurulun rehberliğine, değerlendirmesine ihtiyaç duymaktadır.

Esasen bu konu, Türk Yükseköğretim Sistemimizin onlarca yıldan beri gündeminde olmakla birlikte YÖK'ün yetkilerinin paylaşılmasını gerektiren bir yapı oluşturacağı için YÖK bu girişimi başlatamamıştır.

Dünyada özellikle gelişmiş ve hızlı gelişmekte olan ekonomilerde, yükseköğretim sistemlerinde çıktı süreçleri odaklı değerlendirme yapmak, iyileşmeye açık alanlarını belirlemek ve sürekli iyileşme yaklaşımı ile rekabetçi bir yükseköğretim ortamı oluşturulması üzerine idari ve mali özerkliğe sahip bağımsız kalite güvencesi ve akreditasyon kurum ve kuruluşlarının oluşturulması teşvik edilmektedir.

Ülkemizin de üyesi olduğu Avrupa Yüksek Öğretim Alanı çerçevesinde oluşturulmuş, Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvencesi Kayıt Ajansına (EQAR – European Quality Assurance Register for Higher Education) Üye Kuruluş olmak için ön koşul olarak idari ve mali özerklik zorunlu kılınmaktadır.

Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliğinin Yayınlanması

Yeni YÖK yönetimi tarafından eğitim-öğretimin niteliğini yükseltecek faaliyetler çerçevesinde “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği”nin çıkarılmasına ilişkin hızlı bir çalışma yürütülmüştür.

Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği'nin çıkarılmasında başta yükseköğretim kurumlarının yetkili kurulları ile tüm akademik camia olmak üzere diğer paydaşların da görüş ve önerileri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda konuya ilişkin oluşturulan taslak yönetmelik yükseköğretim kurumlarına gönderilmiş, ayrıca kurumsal web sitemizde yer alan “Askıya Çıkardık” bölümünde konuya ilişkin taslak çalışmayı içeren bir yazı paylaşarak, herkese görüş ve öneride bulunma bu imkanı tanınmıştır.

Üniversitelerimizden gelen kurumsal değerlendirmeler ve Askı kanalıyla gelen bütün görüş ve öneriler dikkate alınmış, Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği taslağına son şekli verilerek ilgili makamlara iletilmiştir.

Neticesinde, Yükseköğretim kurumlarımızda eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasların düzenlendiği Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliğimi 23 Temmuz 2015 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmelik, ülkemizin 2000'li yıllardan itibaren öncelikli gündemi olan ve önemli ölçüde de başarı elde edilen yükseköğretime erişim ve yükseköğretim alanındaki okullaşma oranının artırılması odaklı yatay ve sayısal büyümeden nitelik ve kalite bakımından büyümeye geçişte önemli bir katkı sağlayacaktır.

Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği kapsamında çıktı süreçlerinin kontrolü ve bu süreçlerin yönetimi esas alınmıştır. Bunun için YÖK'ün bir birimi, dairesi olarak değil YÖK ile ilişkili, ama ona bağımlı olmayan; alakadarların yani ilgili paydaşların üye olarak yer alacağı Yükseköğretim Kalite Kurulu oluşturulmuştur.

Yükseköğretim Kalite Güvence Sistemi, yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idarî hizmetlerinin iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerine ilişkin esasları içerir.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun Misyonu

Bu Kurul, dış değerlendirme odaklı iki ana misyonu koordine edecektir:

- Kurumsal Değerlendirme

- Program Akreditasyonu

Yükseköğretim kurumlarımızın her 5 yılda bir zorunlu olarak kurumsal değerlendirmeleri gerçekleştirilecektir. Bu değerlendirme her üniversitemizin kendi misyonunu ve özgünlüğünü ön planda tutan kurumsal öz değerlendirme yaklaşımı esaslı olacaktır. Bu süreçteki en önemli hassasiyetimiz ise değerlendirme sonrası, değerlendirme raporlarının üniversitelerimizin internet sayfalarında yayınlanması olacaktır.

Program akreditasyonu ise ilgili programa ait yeterlilikler esaslı ve uluslararası kalite güvencesi normlarının da referans olarak düzenleneceği ilke ve esaslar dâhilinde Kurulca tescil yetkisi verilen ajanslar tarafından gerçekleştirilecektir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu, yükseköğretim kurumlarında, Kalite Kurulu tarafından veya tescil yetkisi almış özel hukuk tüzel kişileri aracılığı ile kurumsal ve program bazında kalite güvence sistemlerinin tesisinden, belirli aralıklarla dış değerlendirilmesinin yapılmasından, yükseköğretim alanındaki kalite güvence çalışmalarının düzenlenmesi ve koordinasyonun sağlanmasından ve ilgili diğer faaliyetlerin yürütülmesinden sorumludur.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun Görevleri

-Yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon ulusal politika ve stratejisini tanımlamak - ve Yükseköğretim Kurulu'nun uygun görüşünü alarak karar vermek,

-Yükseköğretim kurumlarında iç kalite güvence sistemlerinin kurulmasını desteklemek ve bu konuda yükseköğretim kurumlarına rehberlik etmek,

-Kalite kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için eğitim, toplantı, çalıştay ve benzeri faaliyetlerde bulunmak,

- Ulusal ve uluslararası düzeyde yükseköğretim kalite güvence sistemleri ile ilgili çalışmalarını izlemek, ulusal ve uluslararası düzeyde ortak çalışmalar gerçekleştirmek,
- Dış değerlendirmede ve akreditasyonda uygulanacak ilkeleri, kalite göstergelerini ve kuralları belirleyerek Yükseköğretim Kurulu'nun uygun görüşünü alarak karar vermek,
- Dış kalite değerlendirmeleri ve akreditasyonda uygulanacak prosedürlerle ilgili yükseköğretim kurumlarını bilgilendirmek ve yayınlar yapmak,
- Yükseköğretim kurumlarının hazırlamış oldukları öz değerlendirme ve dış değerlendirilme süreci sonrası, dış değerlendirme raporlarını değerlendirerek kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri içerecek şekilde nihai raporu düzenleyip Yükseköğretim Kurulu'na sunmak,
- En çok beş yılda bir yapılması gereken dış değerlendirmeyi süresi geçmesine rağmen yaptırmayan yükseköğretim kurumları hakkında, masrafları ilgili yükseköğretim kurumundan tahsil edilmek üzere dış değerlendirme yaptırılmasını Yükseköğretim Kurulundan talep etmek,
- Yükseköğretim kurumlarına yönelik olarak yıl boyunca gerçekleştirilen dış kalite değerlendirmeleri, karşılaşılan problemler ve kalite iyileştirme süreci ile ilgili önerileri her yılın sonunda Yükseköğretim Kurulu'na sunmak,
- Dış kalite değerlendirmesi ve akreditasyon alanlarında faaliyet göstermek amacıyla, belirlenmiş ilke ve kurallar çerçevesinde tescil almak üzere müracaat eden özel hukuk tüzel kişilerinin tescil müracaatlarını değerlendirmek, uygun bulunanlara tescil yetkisi vermek, bu kuruluşların faaliyetlerini izlemek ve gerekli gördüğünde bilgi almak, gerektiğinde uyararak veya tescillerinin iptal etmek,
- Yükseköğretimde kalite güvencesi konusunda uluslararası kuruluşlar nezdinde Yükseköğretim Kurulu'nu temsil etmek,
- Yükseköğretim Kurulu tarafından 2547 sayılı Kanunun amaç ve kapsamında verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Yükseköğretim Kalite Kurulu Üyelerinin Seçimi

- Yükseköğretim Kurulu tarafından seçilen **5** (beş),
- Üniversitelerarası Kurul tarafından seçilen **4** (dört),
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
- Kalkınma Bakanlığı,
- Maliye Bakanlığı,
- Milli Eğitim Bakanlığı,
- Sağlık Bakanlığı,
- Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA),
- Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK),
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı,

- Mesleki Yeterlilik Kurumu,
- Türk Akreditasyon Kurumu,
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliđi tarafından (TOBB) seçilen 1 (bire) üye
- 1 (bir) öğrenci temsilcisi olmak üzere

Toplam **21 (yirmi bir)** üyeden oluşur.

Üniversitelerarası Kurul ‘un (ÜAK), 11 Kasım 2015 tarihindeki toplantısında, Kurul için 4 (dört) üye seçimi gerçekleştirilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, yönetmelik kapsamında seçeceği beş üyeyi belirlemek için web sitesinde duyuru yapmış, başvuruları “bireysel” olarak almıştır. Üyelik için YÖK’e 500’e yakın başvuru yapılmıştır. Bu başvurular incelendikten sonra bu sayı 20’e (yirmi) düşürülmüştür. 12 Kasım 2015 tarihinde düzenlenen YÖK Genel Kurulu’nda konuya büyük önem verilmiş, adaylarla tek tek görüşülerek üye seçimleri gerçekleştirilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu’nda, YÖK tarafından seçilen üyeler arasından salt çoğunlukla bir **başkan** seçilmekte, seçilen başkanda Üniversitelerarası Kurul tarafından seçilen üyelerden birisini **Başkan Yardımcısı** olarak belirlemektedir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu üyelerinden öğrenci konseyi temsilcisinin görev süresi 1 (bir) yıl diğer üyelerin süresi ise 4 (dört) yıldır. Üyeler iki dönemden fazla üyelik yapamamaktadırlar.

Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanı ve Yardımcısı Kurulda sürekli görev yaparlar ve bu göreve seçilmelerinden itibaren kurumlarından izinli sayılırlar.

Yükseköğretim Kalite Kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun Özerkliğine Yönelik YÖK’ün Yasal Düzenleme Çalışmaları

Yükseköğretim Kanunu içerisinde Yükseköğretim Kurulu ile ilişkili ama **idari ve mali özerkliğe sahip** Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun oluşumuna ilişkin yasal bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Bu yasal düzenleme ile yükseköğretim kurumlarımızın eğitim-öğretim, araştırma ve idari hizmetlerinin, yükseköğretim kurumlarımızın **misyon farklılıklarını** da dikkate alarak, **çıktı odaklı** bir kalite güvencesi sisteminin oluşturulması; bu sürecin yönetimi ve yönetişimi açısından Yükseköğretim Kalite Kurulunun ilgili paydaşlarının da içinde yer alacak şekilde teşekkülü; bu Kurulun kurumsal **iç ve dış değerlendirme ile program akreditasyonu merkezli dış değerlendirme sisteminin** oluşturulması ve izlenmesi esaslı olmak üzere görev ve yetkileri ile bu değerlendirme ve akreditasyon süreçlerini gerçekleştirecek bağımsız kuruluşların, Kurulca gerçekleştirilecek tescil süreçlerini içermesi hedeflenmektedir.

Yükseköğretim Kurulundan tamamen bağımsız bir Kalite Güvencesi Sisteminin oluşturulması planlanmaktadır.

Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği çerçevesinde kurulan Kalite Kurulu'nun idari ve mali özerkliğe sahip olmasını sağlamak amacıyla YÖK yasal bir düzenleme hazırlamış, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Ek Madde Önerisi olarak MEB'e sunmuştur. Yasa taslağı önerisi MEB tarafından Başbakanlığa iletilmiştir.

Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun oluşumunun sağlanması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması 64.Hükümet Programında da yer almaktadır.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun "İlk" Toplantısının Gündem Maddeleri

Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun oluşturulması sonrasında ilk kez gerçekleştirilecek olan kurul toplantısına YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç başkanlık etmiştir.

Toplantının iki ana gündem maddesi:

- 1- Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanı ve Başkan yardımcısının seçilmesi
- 2- Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun Çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi.